

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 98 groszy. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tem podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-lin. wiersz 15 groszy. Reklamy przed dziełem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska” wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesolowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna z góry. Ogłoszenia płatne natychm. Redaktor odpowiesz. Władysław Wesolowski, Nowe.

Nr. 52.

Nowe, niedzielę 29-go grudnia 1935 r.

Rok XII.

Wszystkim naszym Czytelnikom i Sympatykom życzymy szczęśliwego

NOWEGO ROKU.

Redakcja
„Gazety Nowskiej”.

Ułatwienia w przesyłaniu upomnień płatniczych.

Izba Przemysłowo-Handlowa rozpatrzyła ostatnio wniosek w sprawie ułatwień w przesyłaniu pocztą druków o charakterze upomnień płatniczych, które obecnie znajdują coraz większe zastosowanie w związku z wysokimi opłatami za listy i karty pocztowe. Izba dała wyraz opinii, że indywidualne upomnienia płatnicze stanowią korespondencję bieżącą wzgl. osobistą i wobec tego nie mogą być w ramach obowiązujących przepisów pocztowych uznane za druki. Tem niemniej Izba wypowiedziała się za podjęciem na terenie min. poczt i telegrafów akcji, zmierzającej do rozszerzenia ordynacji pocztowej w tym kierunku, aby drukowane upomnienia płatnicze, posiadające charakter powszechności, były traktowane jako druki i mogły korzystać ze zmniejszonej opłaty pocztowej.

W sprawie ceny cukru.

Związek Izb Przemysłowo-Handlowych wystąpił do ministerstw skarbu oraz przemysłu i handlu, wskazując na podstawie szczegółowej kalkulacji, że cena detaliczna cukru, ustalona w wysokości 1,— zł nie może być uznana za wystarczającą z punktu widzenia interesów kupieckich i mogłaby być przyjęta tylko o tyle, o ileby uznać, że kupiec powinien być bezpłatnym dystrybutorem cukru.

Według kalkulacji Związku Izb, nawet przy najbardziej sprzyjających okolicznościach (zakup bezpośredni w składnicy Banku Cukrownictwa z pominięciem hurtownika), różnica między własną ceną zakupu cukru przez detalistę, a oficjalnie ustaloną ceną sprzedażną wynosi zaledwie 1,6 procent, co w żadnym razie nie może wystarczyć na pokrycie rzeczywistych kosztów, związanych ze sprzedażą, nie mówiąc już o normalnym zysku, rozumianym jako słuszne wynagrodzenie za pracę i przedsiębiorczość kupca.

Z tych względów Związek Izb zwrócił uwagę obu ministerstw na konieczność rewizji ustalonej ceny sprzedażnej cukru w detalu tak, by odpowiadała ona racjonalnie przeprowadzonej kalkulacji.

Akcja obniżki cen ukończona.

W dniu 21 b. m. odbyła się w ministerstwie przemysłu i handlu konferencja prasowa, na której p. minister dr. Roman Górecki omówił wyniki akcji zniżki cen artykułów przemysłowych, zwłaszcza skartelizowanych, mającej na celu udostępnienie nabywania tych artykułów szerokim sferom konsumentów i zwiększenie tem samem także obrotów gospodarczych.

P. min. Górecki przedstawił rzeczowo, jasno i logicznie poszczególne etapy tej trudnej akcji, przeprowadzonej w rekordowym czasie kilku zaledwie tygodni, podkreślając z całą szczerością, że dużą zasługę w możliwości dokonania zniżki ponoszą przemysłowcy i kupcy. Przedstawiciele sfer gospodarczych, uznając, że rząd realizuje starą zasadę kupiecką „duży obrót, mały zysk”, wykazali dla akcji tej zupełnie zrozumienie.

Akcję obniżki cen należy uważać narazie za zakończoną. Dalszych obniżek nie będzie i ceny przez dłuższy okres czasu będą stabilizowane. Rząd, zdając sobie bowiem sprawę, że sytuacja, w której konsument oczekuje ciągle dalszych zniżek, odbija się ujemnie na obrotach handlowych, jest więc szkodliwa i dla kupca i dla przemysłowca i dla budżetu państwa, stanął zdecydowanie na stanowisku zakończenia akcji zniżki cen, nie później jak do końca bieżącego roku. W ten tylko bowiem sposób mogą być przywrócone warunki do spokojnej pracy, opartej na stałych elementach kalkulacyjnych.

Następnie p. minister omówił poszczególne etapy akcji zniżki cen. Pierwszym etapem tej akcji objęte zostały surowce, stanowiące podstawowe czynniki produkcji w innych przemysłach. Są to: węgiel, nafta i żelazo, w których ceny obniżone zostały od 10 do 15 proc. Obniżono również w tym okresie poważnie ceny cukru i papieru. Obniżka cen tych podstawowych surowców łącznie z obniżką kolejowych тариф przewozowych na ważniejsze artykuły przemysłowe stanowiła aport, z jakim p. minister przystąpił do rozmów z kartelami w przemyśle przetwórczym, żądając odpowiedniej zniżki ze strony przemysłu skartelizowanego. Punktem wyjściowym tych rozmów było żądanie obniżenia cen co najmniej do poziomu cen artykułów nieskartelizowanych.

W związku z tem w pierwszej fazie p. minister przemysłu i handlu rozwiązał na podstawie znolizowanej ustawy kartelowej 44 umowy kartelowe produkcyjno-handlowe, których działalność była gospodarczo szkodliwa, gdyż wpływała na znaczne rozpięcie między cenami hurtowymi a detalicznymi, podrażając te ostatnie w stosunku bardzo znacznym, niekiedy nawet anormalnym. W ten sposób usunięte zostały zapory z karteli handlowych, które mogłyby w dużym stopniu zniwiecyć wysiłki w doprowadzeniu zniżki cen osiągniętej w przemyśle — do konsumenta.

W drugiej fazie podjęte zostały badania, dotyczące przemysłu przetwórczego — w kierunku wyeliminowania z niego takich karteli, których istnienie nie jest uzasadnione gospodarczo. W wyniku tych badań zostało rozwiązane dalszych 49 umów kartelowych. W ten sposób na ogólną liczbę zarejestrowanych 273 umów kartelowych, zostały rozwiązane 93 umowy. Pozatem 14 umów kartelowych rozwiązano dobrowolnie.

Prócz tego przeprowadzono rozmowy ze 153 zrzeszeniami kartelowymi. Rozmowy te miały na celu uzyskanie dalszych zniżek cen na artykuły skartelizowane w przemyśle przetwórczym, a w wyniku ich postanowione zostały zniżki cen na następujące wyroby przemysłowe: rury żelazne, odlewy stalowe, śruby, wyroby ocynkowane, opakowania blaszane, naczynia emaljowane, drut, gwoździe, radjatory, liny i drut stalowy, kwas siarkowy, farby, lakiery, superfosfaty itd. itd.

Pan minister stwierdził, iż rozwiązanie 93 umów kartelowych gospodarczo nieuzasadnionych nie może być rozumiane, jako walka rządu z kartelami jako takimi. Trzeba natomiast powiedzieć, że są złe i są dobre kartele. Wrażenie, jakie odniósł p. minister na podstawie przeprowadzonych z kartelami dyskusyj, jest takie, że każdy kartel może być dobry i może być zły; zależy to od tego, czy potrafi właściwie wykorzystać te plusy, jakie daje skartelizowanie. P. minister Górecki podkreślił, że w Polsce jest również wielka ilość dobrych karteli.

Akcja zniżki cen w podstawowych surowcach oraz w przemyśle skartelizowanym przetwórczym odbija się napewno w kalkulacji pozostałych gałęzi przemysłu nieskartelizowanego, podobnie jak i zniżka tarif kolejowych działać będzie na wszystkie gałęzie przemysłu. Stąd też p. minister, ujmując zagadnienie zniżki cen w szerszych ramach, nietylko w stosunku do artykułów skartelizowanych, odbył w tych dniach rozmowę z przedstawicielami przemysłu brązowego nieskartelizowanego i samorządu gospodarczego, przemysłu, handlu oraz rzemiosła — w celu pociągnięcia i tych gałęzi do dalszych obniżek cen.

Przysłowia ludowe na zimę.

Na Nowy Rok przybyło dnia na zajęczy skok.
Styczeń — do pieca się przyczyń.
Na Trzech Króli każdy do pieca się tuli.
Od Trzech Króli będą mrozy do Gertruli.
Gdy Trzy Króle pogodą obdarzą, nie zasypiaj ranków gospodarzu.
Królowie pod szope, dnia na kurzą stopę.

Meteory zakłócają odbiór radjowy.

Znany uczyony japoński, Nagaoka, podczas swoich badań nad rozchodzeniem się fal elektromagnetycznych, będących istotą radiotechniki, zauważył pewne zakłócenia w odbiorze sygnałów radiowych. Przyczyny tego zjawiska nie mógł przez dłuższy czas sobie wytłómaczyć ze względu na sam rodzaj zakłóceń. Dopiero przypadek nasunął mu przypuszczenie, że w grę mogą wchodzić meteory. Dalsze, systematycznie prowadzone obserwacje, potwierdziły rzeczywistość tej śmiałej tezy. Spadający z dużą szybkością, dochodzący do 40 kilometrów na sekundę meteor, w silnym stopniu jonizuje otaczające go powietrze, powodując nawet świecenie cząsteczek gazu. Dzięki tej jonizacji wytwarza się coś w rodzaju rury jonizowanego powietrza o średnicy około 1 kilometra i długości 200—300 km. Fale elektromagnetyczne w swoim ruchu, napotykać na jonizowane strefy, ulegają zniekształceniu, które można zaobserwować w postaci zmiennej słyszalności sygnałów radiowych. Statystyki astronomiczne notują, że w ciągu doby, do atmosfery, otaczającej kulę ziemską, wpada około 100 meteorów. Doświadczenia robione na podstawie obserwacji wykazały, że drogę, jaką przebędzie fala elektro-magnetyczna w ciągu jednej minuty, przecina około 5 stref jonizowanych. Tem też tłómaczą się tak często zachodzące fadings, zjawisko, polegające na zmianie w natężeniu odbioru radiowego.

Najmłodszy dziadek na świecie.

Przed kilkoma tygodniami dowiedziano się, iż najmłodszą babką na świecie jest jedna Amerykanka, która w wieku 35 lat ma już wnuka. Teraz wycięły kuranta Ameryce Węgry, gdyż w Budapeszcie stwierdzono obecność najmłodszego z dziadków na świecie. Jest to 34-letni rolnik, który mając lat 18, zaślubił 15-letnią dziewczynę. Z tego małżeństwa narodziła się córka, która w równie młodym wieku wyszła za mąż. Mając lat 14, zaręczyła się i wkrótce wyszła za mąż za zgodą rodziców. Młoda małżonka powiła przed paroma dniami córeczkę, która może się pochwalić przed całym światem, że posiada najmłodszego dziadka.

Od nadmiaru głowa nie boli.

Niezawsze sprawdza się znane przysłowie. Czasem od nadmiaru głowa boli i to bardzo. W węgierskim miasteczku Nagybeczkerek mieszka niejaka Anna Pannies, która w ciągu pięcioletniego pożycia małżeńskiego wydała na świat 13 dzieci. Anna Pannies wyszła za mąż mając lat siedemnaście. W ciągu pierwszych trzech lat powiła dziewięć dzieci, za każdym razem trojaczki. W czwartym roku przyszedł na świat dwojaczki, to samo powtórzyło się w rok później. Anna Pannies żyje w wielkiej nędzy, a dla utrzymania licznej rodziny podjęła się sprzedaży sztucznych kwiatów, które obnosi po miasteczku, od domu do domu.

Chce zasiąść na krześle elektrycznym.

Chory na serce bezrobotny, mieszkaniec Nowego Yorku, Robert King, przesłał obrońcy Hauptmanna list, w którym prosi, aby pozwolono mu zamiast Hauptmanna zasiąść na fotelu elektrycznym. King był, zanim zachorował na serce, wykwalifikowanym robotnikiem i zarabiał 60 dolarów tygodniowo. Gdy przed czterema laty choroba zmusiła go do opuszczenia fabryki, pozostał bez pracy i zarobku, a żona jego i czworo dzieci cierpią wraz z nim okrutną nędzę. Lekarz stwierdził, że choroba serca u Kinga wciąż się komplikuje, a stan jego pogarsza się ze względu na niemożność przeprowadzenia kuracji. W tych warunkach, widząc, że niema dlań wyjścia zdecydował się King ponieść śmierć na fotelu elektrycznym i ofiarował się zastąpić skazanego na śmierć przypuszczalnego zabójcę dziecka płk. Lindbergh'a — Hauptmanna. Niezwykła oferta bezrobotnego wywołała wielkie wrażenie w opinii publicznej.

Historja na stronie książki kasowej.

Martwe cyfry w książkach buchalteryjnych mogą czasem opowiedzieć więcej, niżby się to komu wydawało. Przemawia przez nie niekiedy historia nietylko ludzi, ale i narodów, jak tego dowodzi wystawiona na widok publiczny w jednym z muzeów paryskich książka kasowa najstarszej firmy zegarmistrzowskiej w Paryżu. W najważniejszych pozycjach kasowych znajduje się spora sumka 300 liwów zapłacona przez królową Marię Antoninę za zegarek, dalej nieco figuruje kilkanaście pozycji również za zegarki nabyte przez Napoleona, który lubiał, widać, ofiarowywać je w prezencie. Pod datą 23 grudnia 1811 r. widnieje pozycja: „Sprzedano sekretarzowi księcia Wellingtona złoty zegarek za 200 franków; dalej 2 Brumair'a roku VI Wielkiej Rewolucji Francuskiej sprzedano srebrny zegarek Monsier de Paris (katowi). W r. 1825 dostarczyła ta sama firma zegarek na zamówienie króla W. Brytanii, Jerzego III. Zegarki, o których mowa, mają dziś ogromną wartość zabytków historycznych i cenią się wysoko. Za zegarek Marii Antoniny np. jeden ze zbieraczy francuskich, który wcielił go do swoich zbiorów, dał 50.000 franków.

Gaz świetlny w automobilizmie.

Państwa, nie posiadające u siebie terenów naftowych, z różnych względów starają się zmniejszyć zużycie benzyny i w tym celu szukają takich rozwiązań konstrukcyjnych w budowie silników spalinowych, któreby pozwoliły zastąpić benzynę innymi materiałami pędnymi.

Gaz świetlny już od pewnego czasu był stosowany do napędu silników spalinowych stałych, pracujących w fabrykach, elektrowniach i t. p. zakładach przemysłowych. Natomiast obecnie poraz pierwszy użyto gazu w samochodzie. Cykl prób, przeprowadzonych w laboratorjach jednej z fabryk samochodowych w Niemczech, wykazał zupełnie realne możliwości stosowania gazu jako środka napędowego w automobilizmie. W eksploatacji gaz daje szereg korzyści, jak: łatwiejszy rozruch silnika, szczególnie przy niższych temperaturach otoczenia, równiejszą pracę, lepsze smarowanie, gdyż gaz nie rozrzedza oleju oraz spaliny nie posiadają zupełnie zapachu.

Przy użyciu gazu świetlnego zwiększa się jednak ciężar instalacji o 200—250 kg. ze względu na zbiorniki, które muszą być bardzo szczelne i wytrzymywać większe ciśnienia, ponieważ gaz stosuje się w stanie sprężonym. Stosowanie gazu w dzisiejszych warunkach opłaca się, gdy 1 metr sześć. gazu kosztuje trzy razy taniej od 1 kg. benzyny. Przy dalszych ulepszeniach zainteresowanie samochodami napędzanymi gazem świetlnym niewątpliwie wzrośnie, przemawiają za tem i względy gospodarcze i wojskowe.

Zniewagę

rzekomo czynioną p. Weronice Guzowskiej niniejszem odwołuję.

K. A.

CZEGO JESZCZE POTRZEBA W DZIEDZINIE WYNALEZKÓW?

Pomimo niesłychanych postępów techniki, świat żąda ciągle nowych wynalazków. Wiele zagadnień nie znalazło jeszcze rozwiązania, a wielkie fortuny czekają tych, którzy potrafią wypełnić istniejące braki w rozmaitych dziedzinach techniki. Celem zorientowania badaczy i wynalazców i skierowania ich wysiłków na właściwe tory, angielski Instytut Patentowy wydał ostatnio książkę p. t. „To, co jest potrzebne”. Książka ta zawiera wyszczególnienie 895 potrzebnych wynalazków, wchodzących w zakres niemal wszystkich dziedzin aktywności ludzkiej, od najprostszych, mających na celu tylko oszczędzenie pracy domowej, do najbardziej skomplikowanych mechanizmów. Między innymi spis ten obejmuje okna, skonstruowane w ten sposób, że zamykałyby się automatycznie w razie deszczu, papieros, któryby się zapalał z łatwością przy lekkim uderzeniu o pudełko, nawet w czasie wiatru, bandaż, któryby się sam szybko związał po odwinieciu i t. p.

Obwieszczenie.

Zdarza się często, że prywatne osoby zalepiają różnemi afiszami ogłoszenia urzędowe.

Podaję przeto ponownie do wiadomości, że wywieszanie na tablicach miejskich jakichkolwiek ogłoszeń prywatnych bez uprzedniego uzyskania pozwolenia podpisanego urzędu, jest niedozwolone.

Nowe, dnia 23 grudnia 1935 r.

(—) Kuchczyński burmistrz.

Obwieszczenie.

Podaje się do wiadomości, że w dniu 30 i 31 grudnia 1935 r. czynna będzie w lokalu Zarządu Miejskiego m. Nowego specjalna kasa pomocnicza Urzędu Skarbowego ze Świecia dla rozsprzedaży świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok 1936.

Nowe, dnia 23 grudnia 1935 r.

(—) Kuchczyński burmistrz.

Ochotnicza Straż Pożarna w Nowem

ma zaszczyt zaprosić Szan. Obywatelstwo miasta Nowego i okolicy na

Wielką zabawę sylwestrową

z różnemi niespodziankami,

która odbędzie się dnia 31 grudnia 1935 r. na sali p. Borkowskiego.

— Początek o godzinie 20-tej. —

Pierwszorządna orkiestra.

Bufet wyborny na miejscu.

Wstęp: 1,— zł od osoby, rodzina 2,— zł.

Czysty zysk przeznaczony na zakup sprzętów strażackich.

Zarząd.

Szanownym Klientom oraz Przyjaciołom życzę

DOSIEGO ROKU

K. Markowski
mistrz rzeźnicki.

W dniu 25-go b. m. o godzinie 13³⁰ zmarł niespodziewanie nasz niezapomniany ojciec, nasz kochany i dobry opa, teść, szwagier i wujek

kupiec

August Rathke

w wieku 57 lat.

O tem donoszą

w ciężkim smutku pogrążone

Elsa Taistra

z domu Rathke

Heinz Rathke

jakże dzieci.

Grudziądz, Nowe, dnia 25 grudnia 1935 r.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 29 b. m. o godz. 13³⁰ z kostnicy ewangel. omentarza w Nowem.

Szanownym Odbiorcom oraz Przyjaciołom życzę szczęśliwego

Nowego Roku

Fr. Gorczyński z żoną.

Szczęśliwego i pomyślnego

NOWEGO ROKU

życzę moim Szanownym Odbiorcom i Znajomym.

Paweł Klahs, mistrz rzeźnicki.

DOSIEGO ROKU

życzę moim wszystkim Sz. Klientom i Znajomym.

H. Kraszucki

Drogerja Centralna i skład kolonialny
NOWE, Rynek 31, telef. 17.

Szanownym Odbiorcom i Przyjaciołom życzę

Dosiego Roku

Józef Reiske
mistrz piekarski

4 pokoje i kuchnia

od 1 stycznia 1936 r. do wynajęcia.
W. Goliński, Kościuszki 4.

Warsztat stolarski

z użyciem maszyn i mieszkanie do wydzierżawienia.
Gdzie? wskaże eksp.

Pocztówki noworoczne

w wielkim wyborze poleca

W. Wesołowski.

Donoszę uprzejmie Sz. P., że w dniu 14-go grudnia 1935 r.

otworzyłem przy ul. Gdańskiej nr. 3 (dawniej E. Kledziński)

w całkowicie odremontowanym lokalu

Restauracje

z pełnym wyszynkiem napoi alkoholowych.

Przypominam się Sz. P., polecając dobrze pielęgnowane piwa i doborowe trunki po cenach kryzysowych, zapewniając rzetelną i skora obsługę.

Wiązkom i Stowarzyszeniom polecam obszerne ubikacje do zebrań BEZPŁATNIE.

Na wesela i uroczystości rodzinne polecam wszelkie gatunki wódek.

Polecając się łask. pamięci Sz. P. proszę uprzejmie o życzliwe poparcie mego przedsiębiorstwa.

Wincenty Domański, gospodarz.